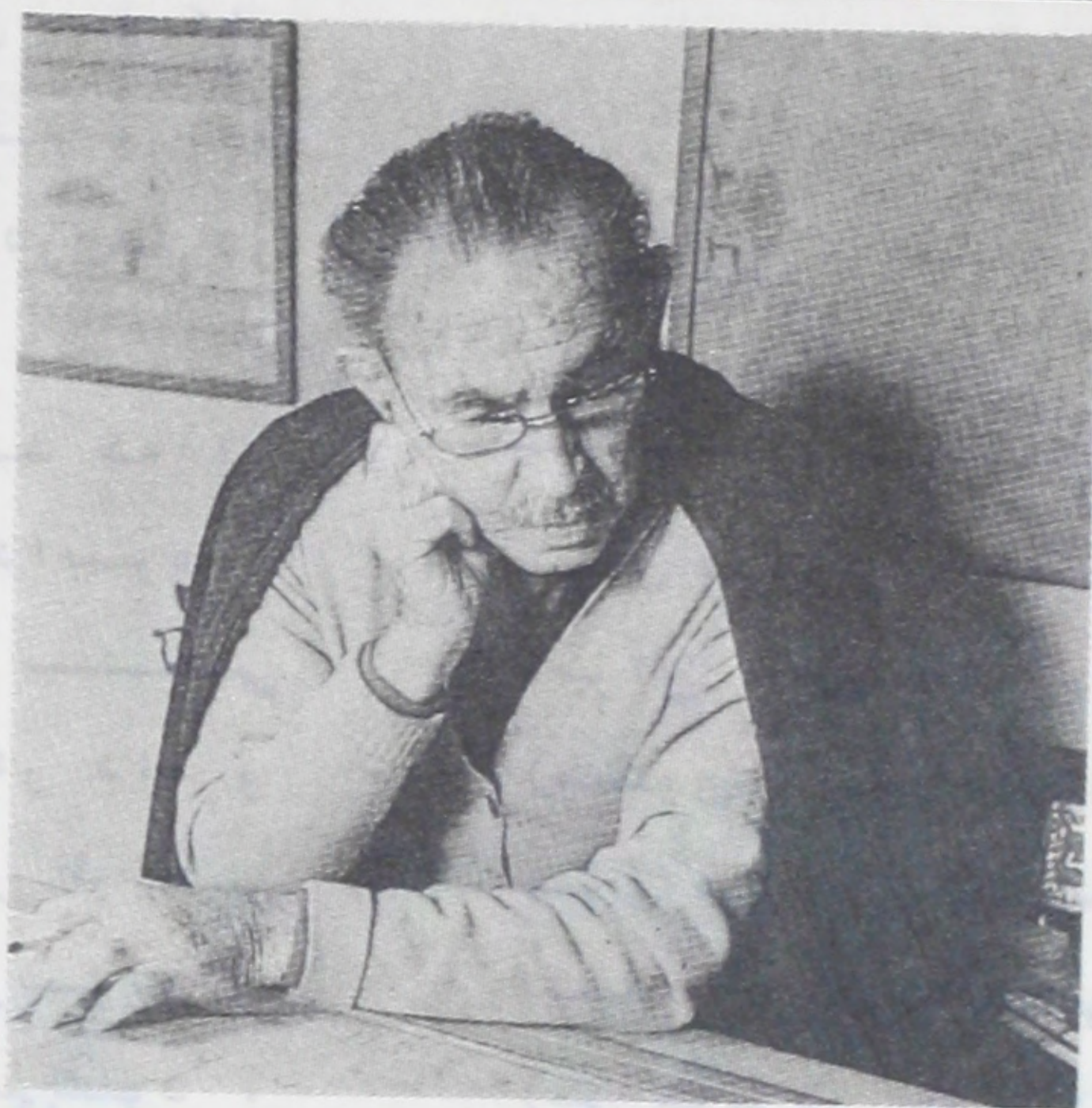

یادواره حسن فتحی

امین صادقی (دانشجوی سال پنجم دانشکده)

HASSAN FATHY

23 March 1900 – 30 November 1989

با پیشرفت تکنولوژی، در حالیکه عموم معماران نظریات خود را با استفاده از مصالح جدید همچون بتن و فلز متجسم می‌ساختند، حسن فتحی با توجه به ارزشهای جاودانه معماری با استفاده از تکنیک‌ها و مصالح محلی بدعت گذار سبکی دیگر در معماری بود. او با تأکید بر ایجاد رابطه میان انسان و محیط ساخته شده آشکارا با قبول کورکورانه سبک‌های نوین مخالفت ورزید و با تحلیل‌های منطقی ارزشهای معماری سنتی را در مقابل عملکرد گرائی معماری مدرن قرار داد. حسن فتحی در سال ۱۹۰۰ میلادی، در شهر اسکندریه و در میان خانواده‌ای مرفه دیده به جهان گشود و تحصیلات آکادمیک خود را به سال ۱۹۲۶ در پلی تکنیک دانشگاه قاهره

زیر نظر استادان انگلیسی به پایان رساند و پس از آن تا سال ۱۹۴۶ با حفظ سمت ریاست دانشکده نو بنیاد هنرهای زیبای دانشگاه قاهره به تدریس مشغول شد. در این دوره علی‌رغم نفوذ گسترده معماری مستعمراتی انگلیس که مروج تفکرات غربی و تکنولوژی مدرن در مصر بود، فتحی به ارائه راه‌حلهای اساسی جهت جلوگیری از انحطاط فرهنگی ناشی از مشکلات و تفادهای اجتماعی کمر بست. او در نخستین مرحله، برخورد با مسائل زندگی حرفه‌ای خود به پشتوانه مطالعه دقیق در عناصر و مجموعه‌های ارزشمند معماری سنتی مصر به این نتیجه رسید که تنها راه حل مناسب جهت پاسخگویی به نیازهای اقتصادی - اجتماعی جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کرد استفاده

(۱۹۸۹-۱۹۰۰)

استادانه از تکنولوژی متداول در جامعه روستائی است . از اینرو با طراحی الگوهائی از خانه‌های ارزان قیمت روستائی نخستین گامهای حرفه‌ای برای بهره‌برداری از بینش آکادمیک معماری در پاسخگویی به نیازهای مردم را برداشت و با تکمیل ایده‌های خود ، حاصل سالها تلاش مستمر را در سال ۱۹۳۷ در دو نمایشگاه شهرهای قاهره و المنصوره به نمایش گذاشت .

حسن فتحي با قبول طراحی مرکز مطالعات کشاورزی شهر باهتیم (BAHTIM) در سال ۱۹۴۰ ، برای انجمن سلطنتی کشاورزی ، مرحله دوم از زندگی حرفه‌ای خود را آغاز کرد . او با توجه به تجربیات اندوخته شده طرح پیشنهادی خود را علی‌رغم اعتقاد به سادگی در عین پیچیدگی

تمویر ۱

شیوه معماران سنتی مصر

تمویر ۲

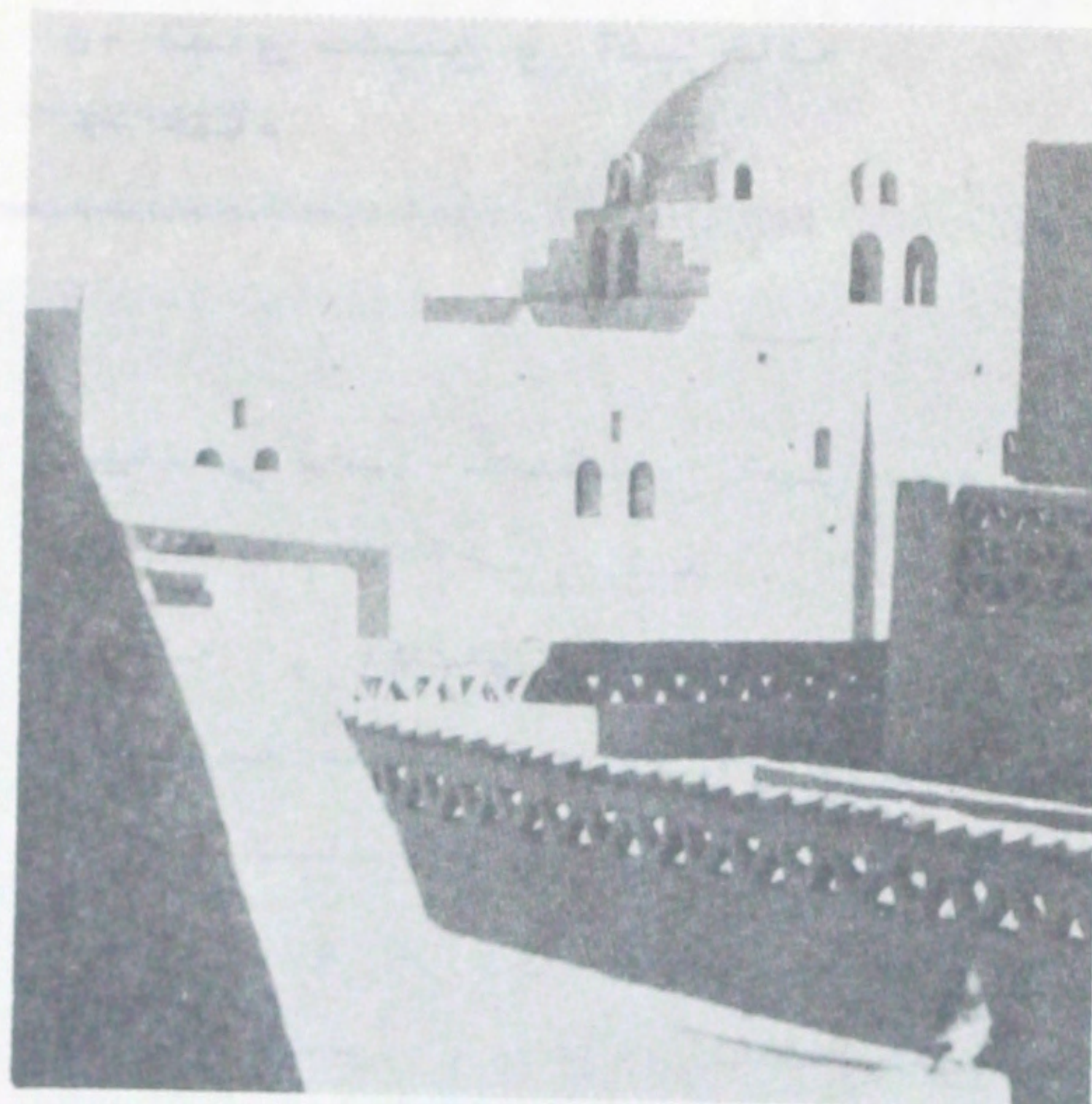
ورودی مسجد در روستای گورنای نو

تمویر ۳

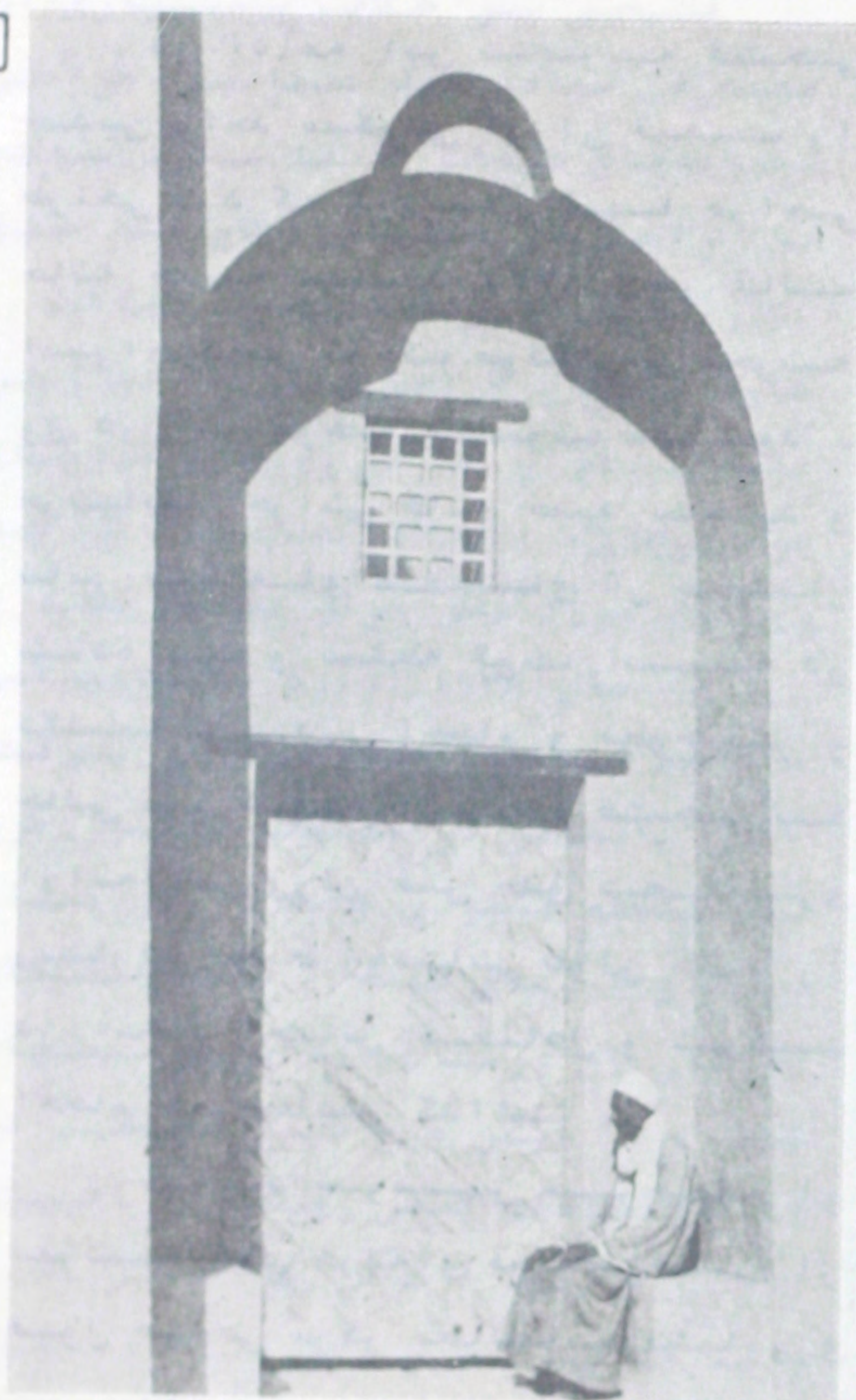
نمایی از روستای گورنای نو

۳

۲

ارائه داد و با استفاده از طاقهای بلند، راهروهای طویل و ایوانهای وسیع توان باربری قوسها را به نمایش گذاشت. اما عدم آشنائی معماران محلی با روشهای ارائه شده مشکلات متعددی را بر سر راه وی قرار داد. این مشکلات فتحی را به سفر به شهر آسوان کشاند. بازدید از مجموعه حمامهای آسوان و قبرستان فاطمیه و همچنین مطالعه تکنیک های معماران آن منطقه و اندوختن تجربیات کافی به فتحی توان آنرا داد که در طرح خود تجدید نظر کند و آنرا با موفقیت به پایان برساند.

در ادامه این تجربه فتحی چندین واحد مسکونی ارزان قیمت را طراحی کرد که از میان آنها طراحی خانه حمید سعید (۱۹۴۲) در قالب استراحتگاهی کوچک موفقترین تجربه وی در این مرحله محسوب میشود. جزئیات اجرایی خانه حمید سعید و سایر بناهای همتای آن بسیار ساده اند و نقطه قوت آنها در تقسیمات هندسی احجام و سطوح پر و خالی نما نهفته است. فتحی با ارائه این روش ضمن خلق تماویری زیبا در محیط روستائی توان خود را در ایجاد احساس تعادل و ترکیب احجام به نمایش گذاشت.

شاید سومین مرحله از فعالیت های حرفه ای فتحی پس از قبول طراحی مرکز مطالعات کشاورزی شهر باهتیم، با استفاده وی از

۴

تصویر ۴-۵

خانه حمید سعید

تصویر ۶-۷

خانه روستائی در منطقه ازبیت البصری

۱- ورودی

۲- حیاط

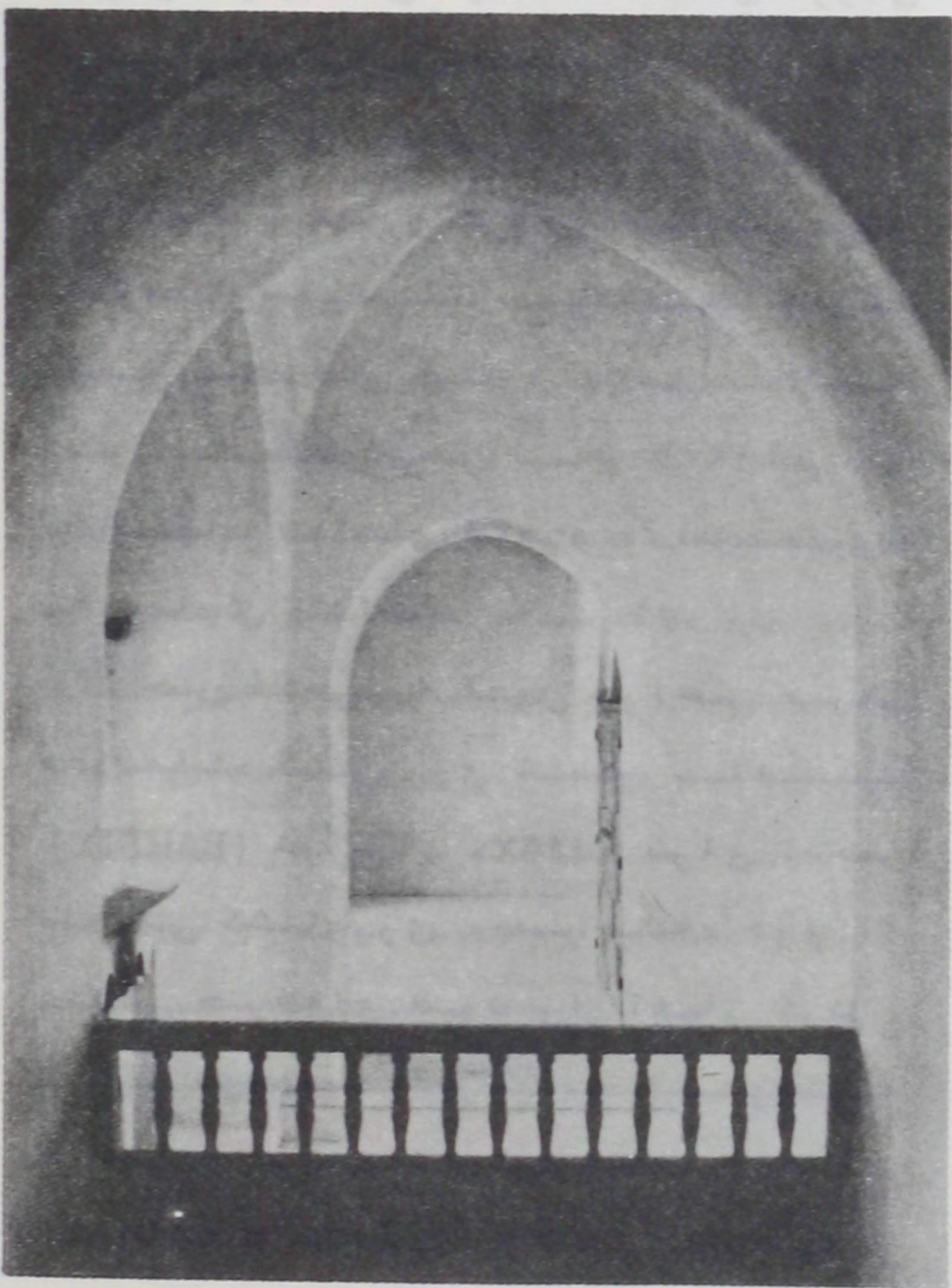
۳- اطاق خواب

۴- انبار

۵- فضای نشیمن و آشپزخانه

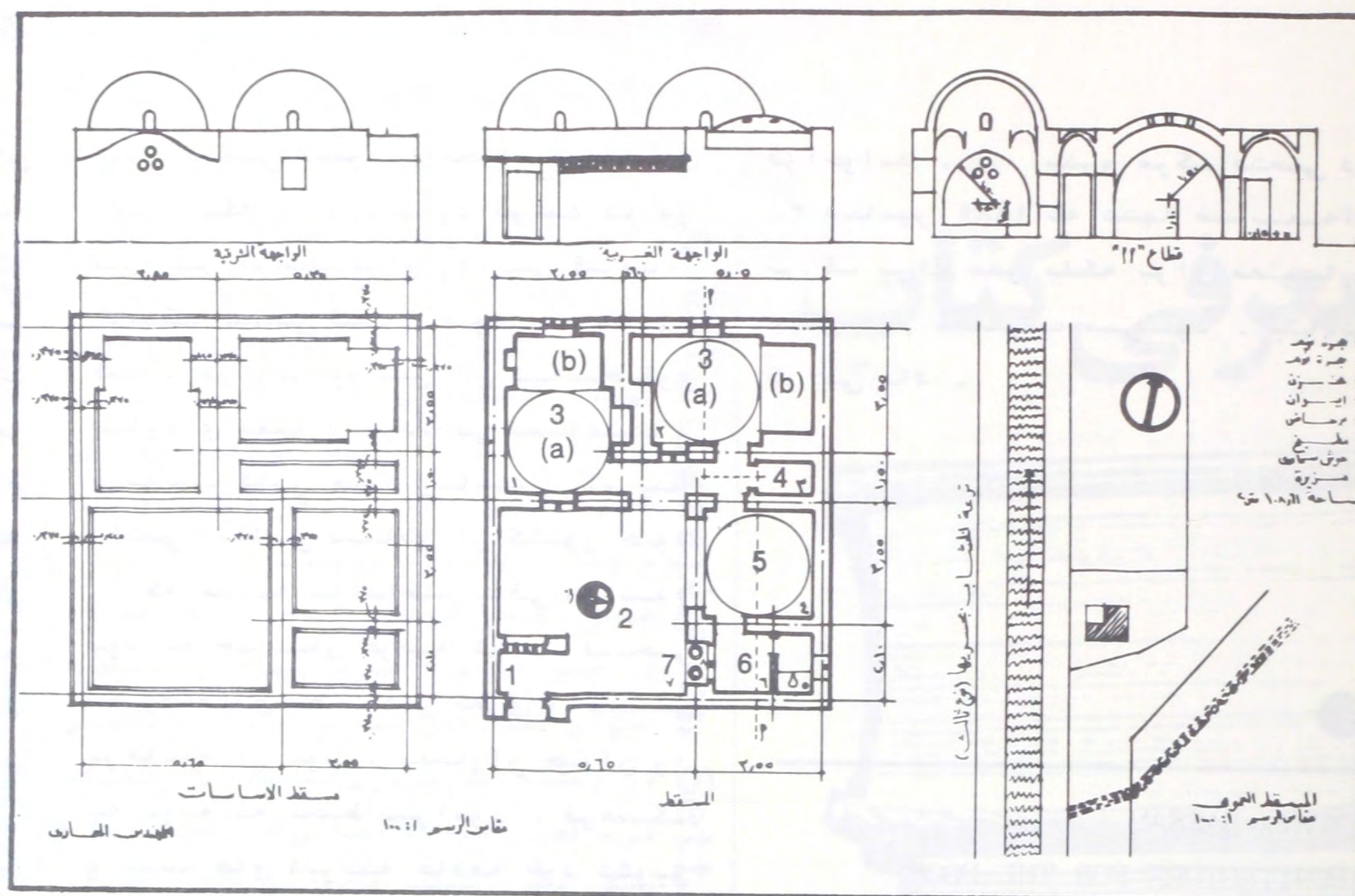
۶- حمام

۵

مصلحی نظیر سنگ و آجر به جای خشت خام، آغاز شد. او در این مرحله از ادغام تکنیک های اجرایی اینگونه مصالح با اصول اولیه کاری خود و نتایج حاصله از مطالعات انجام شده بر روی تقسیمات طلائی در مقابر لاکسور و اهرام ثلاثه مجموعه ای دیگر از واحدهای مسکونی و مجموعه های فرهنگی طراحی کرد که در عین زیبایی از استحکام و دوام بیشتری نسبت به کارهای قبلی برخوردار بود. خانه های این دوره با بهره گیری از هندسه که از نظر فتحی عامل تهذیب کننده و هویت بخش فضاها بود، عمدتاً از

فتحی بر خلاف بسیاری از معماران معاصر خود تنها به طراحی مجموعه‌های کوچک اکتفا نکرد بلکه با طراحی در مقیاس کلان به خلق آثار بسیار ارزنده‌ای همت گماشت . شاید شاهکار طراحی فتحی را در این مقیاس بتوان طراحی روستای کورنای نو (NEW GOURNA) دانست ، اگر چه روستای مورد نظر هرگز تکمیل نشد . در سال ۱۹۴۶ اداره باستانشناسی مصر به منظور جلوگیری از سرقت آثار باستانی در منطقه لاکسور طرح یک منطقه مسکونی جدید را در کنار روستای کورنای کهنه ، جهت انتقال ساکنان آن روستا ، به فتحی پیشنهاد کرد . در این طرح نیز فتحی در طراحی فضاهای جمعی روستا از قبیل بازار ، مسجد ، تالار گردهمایی شهر و مدرسه پسرانه و دخترانه ، ضمن استفاده از الگوها و ارزشهای محلی

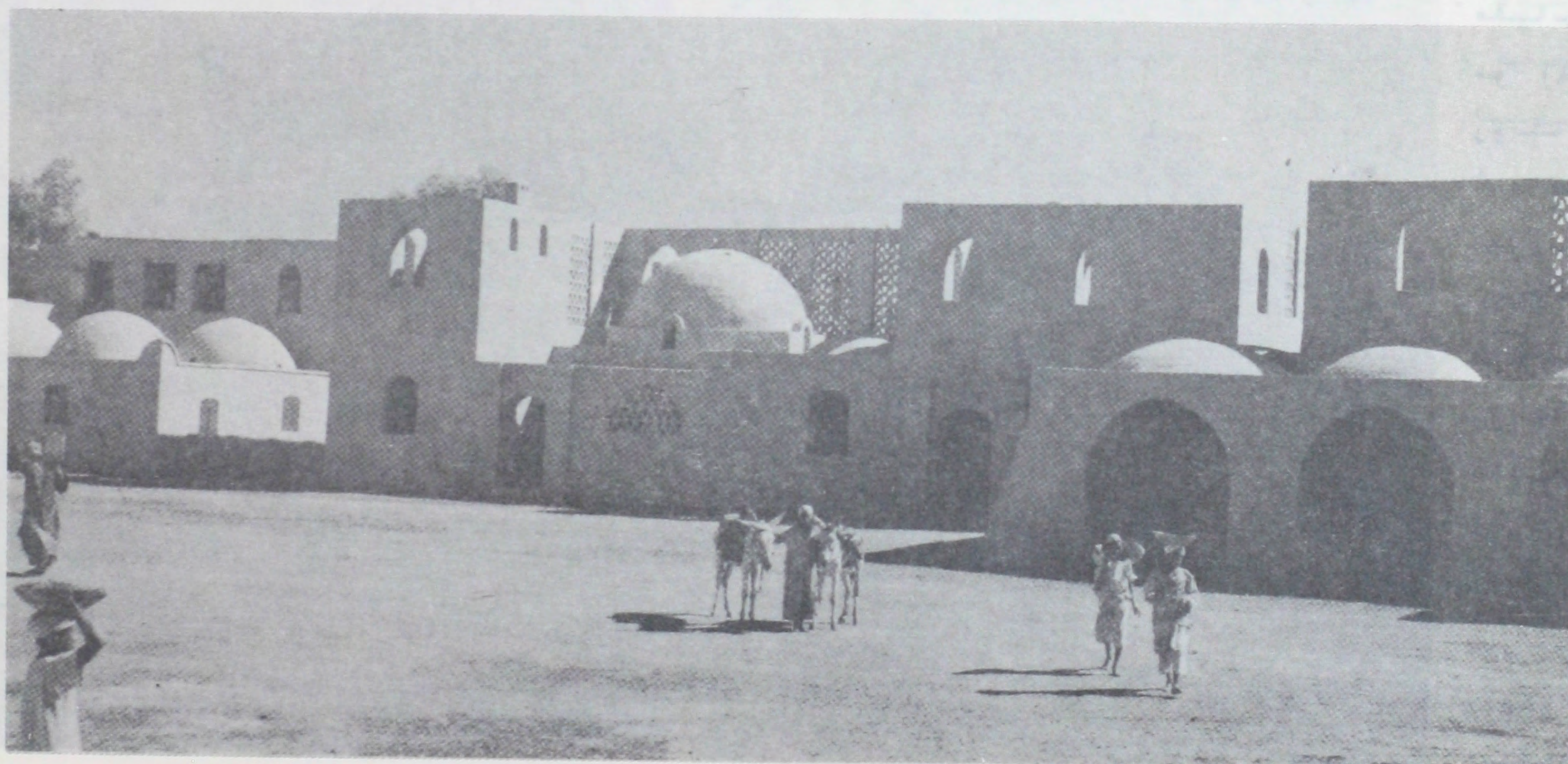
و سنتی تصویری خاص را از زندگی ساده و بی آرایش روستائیان منطقه به نمایش گذاشت. او با استفاده از فضای باز جهت اتصال عناصر معماری و ایجاد وحدت در بافت روستا سعی داشت تا تردد در مجموعه را به عنوان تجربه‌ای جدید مطرح سازد و احساس تعلق به محیط را به بیننده القا کند. متأسفانه اجرای این پروژه به دلیل مخالفت مردم در جابجائی و همچنین عدم همکاری مقامات محلی دچار مشکلات فراوان شد.

فتحی علی رغم برخورد با اینگونه مشکلات حرفه‌ای هرگز از ارائه نظریات خود به مجامع

بین المللی مخصوصاً " مجامع مصری دلسرد نشد. او همواره کوشید تا در برابر فرهنگ وارداتی غرب، فرهنگ غنی کشور خود را بارور کند و در زیر پوشش آن پاسخگوی نیازهای معماری مردم بی بضاعت و تهیدست کشور خود باشد. او با مکتبی انقلابی سیمائی از کشور خود را که مدتها ناشناخته باقی مانده بود به جهانیان عرضه کرد. فتحی با وفاداری به مبانی نظری و عملی برخاسته از بوم، معماران جوان را به توجه به محیط پیرامون، فرهنگ و سنت های دیرینه جامعه خود تشویق کرد و آنان را به بازبینی واقعیات اجتماعی و خصوصیات فردی انسان ها

فراخواند. از اینرو مرگ فتحی در ۲۰ دسامبر ۱۹۸۹ نه تنها ضایعه‌ای بزرگ برای مصر بلکه برای معماری جهان سوم محسوب می‌شود. یادش گرامی باد.

FATHY. HASSAN
ARCHITECTURE FOR THE POOR
UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
LONDON, CHICAGO. 1973

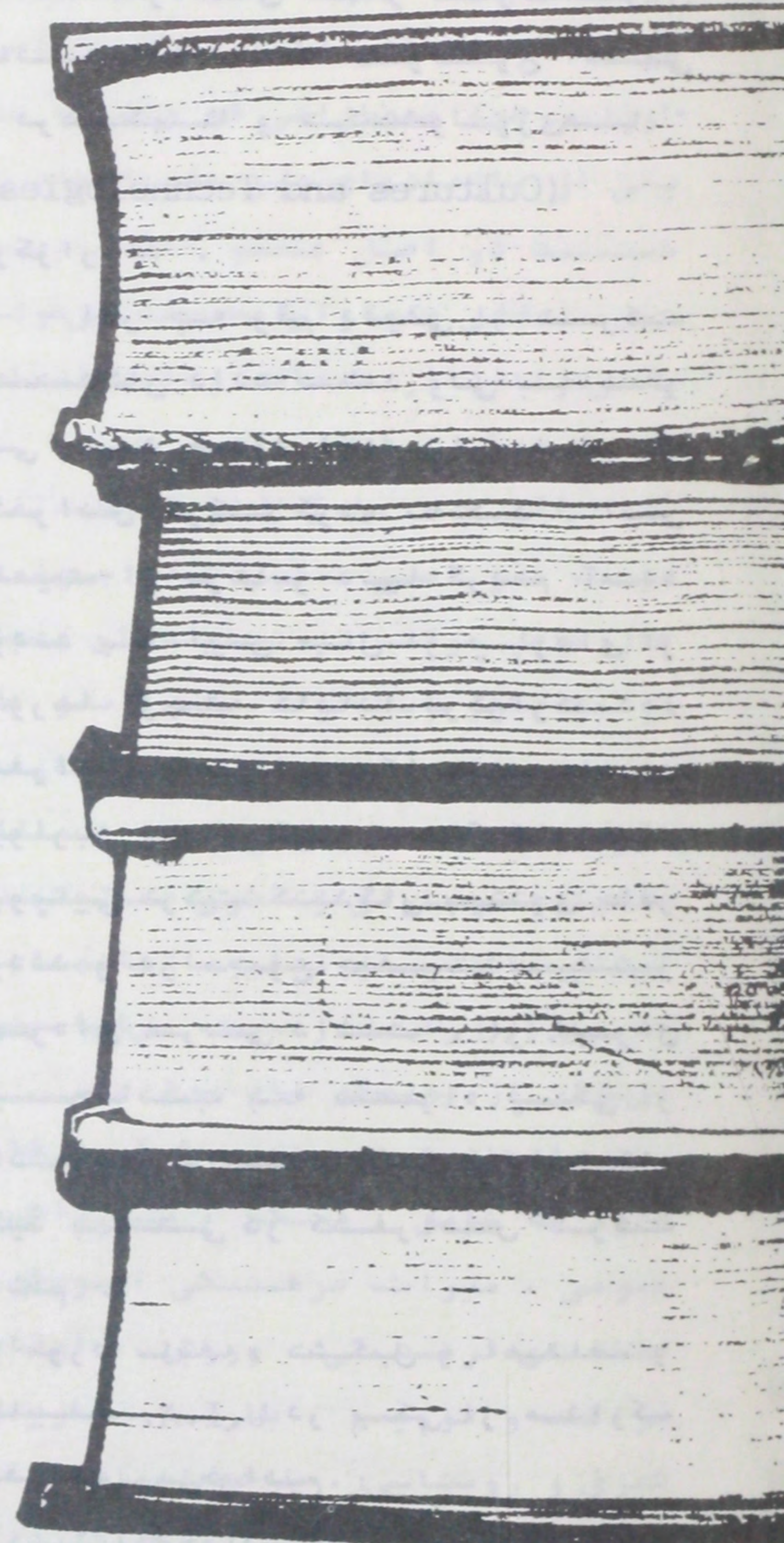

۸

تصویر ۸

نمایی از خیابان اصلی در روستای گورتای نو

معرفی کتاب

کتابشناسی بازسازی بعد از جنگ

اخیراً "دفتری تحت عنوان
A Bibliography on Settlement
Reconstruction After War.

توسط دانشگاه یورک انگلستان منتشر
گردیده است. دفتر مذکور که به
همت دکتر اکبر زرگر استادیار
دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه
شهید بهشتی فراهم آمده در ۲۵ صفحه،
در قطع (A6) حاوی بیش از سیصد
عنوان مقاله و کتاب بزبان انگلیسی
در زمینه بازسازی بعد از جنگ
میباشد. کتاب شناسی در قالب پنج
بخش مجزا تحت عناوین ذیل طبقه
بندی شده است.

- Repair , Restoration And
Reconstruction.
- Civil Defence.
- Social and Psychological
Aspects.
- Refugees , Camps.
- General.

علاوه بر آن فهرستی شامل حدود یکصد
عنوان مقاله و کتاب که از
انتشارات یک کتابفروشی خصوصی
انگلیسی میباشد نیز ضمیمه شده
است.

A Bibliography on Settlement Reconstruction After War

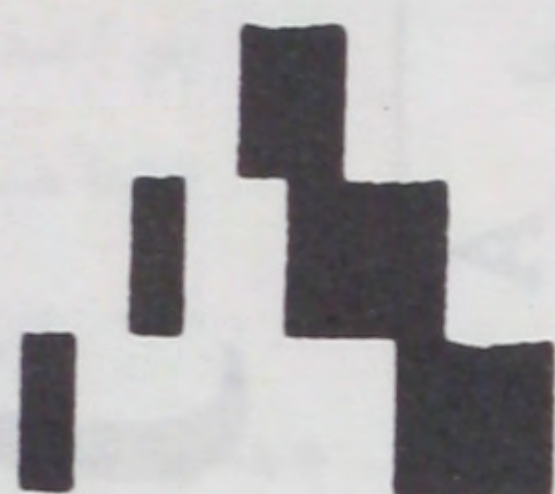
سرپناه اضطراری

Emergency shelter study

جزوهء سرپناه اضطراری در پنجاه و
دو صفحه ترجمهء بخشهایی از گزارش
منتشر نشدهای تحت عنوان
Emergency shelter study میباشد که
توسط سه تن از متخصصین صاحب نام
در زمینهء مطالعات مسکن و فاجعهها
برای دفتر هماهنگی امداد فاجعهها
(UNDRO) وابسته به سازمان ملل تهیه
و توسط دکتر اکبر زرگر به فارسی
برگردانده شده است.

جزوهء مذکور در برگیرنده مجموعه‌ای
از مهمترین مقولات مربوط به عرضهء
سرپناه اضطراری و موقت بعد از
وقوع فاجعه‌هایی از قبیل زلزله ،
سیل و جنگ میباشد. شیوهء نگارش
دفتر مذکور به نحوی است که علاوه
بر محققین و متخصصین، مدیران اجرایی
و سایر دست اندرکاران نیز
میتوانند براحتمی از آن استفاده
نمایند. جزوهء مذکور به قیمت ۶۰۰
ریال از بخش انتشارات دانشگاه شهید
بهشتی قابل تهیه است.

Architecture 1990
Montréal
UIAXVII

کنفرانس فوق از تاریخ ۲۷
ماه می تا اول ژوئن ۱۹۹۰،
برابر با پنجم تا
یازدهم خرداد ۱۳۶۹، در کساح
کنسره‌های شهر مونترال
کانادا با موضوع اصلی
"فرهنگها و تکنولوژیها"
(Cultures and Technologies)
برگزار شد.

اگر چه رقم دقیقی از شرکت
کنندگان داده نشد ولی به نظر
می‌رسید حدود دوهزار نفر در
کنفرانس شرکت کرده باشند. این
جمعیت از سرتاسر دنیا گرد هم آمده
بودند با این حال از پاره‌ای از
کشورها از جمله کانادا برگزارکننده
کنفرانس و یا امریکا همسایه
دیوار به دیوار آن و عمدتاً کشورهای
اروپایی شرکت کنندگان بیشتری حاضر
بودند و در مجموع جمعیت بیشتر
چهره‌ای غربی داشت. از ایران
اینجانب به همراه یکی از
دانشجویان دانشکده معماری دانشگاه
شهید بهشتی در کنفرانس شرکت
داشتم.

در مورد سابقه تشکیل و اهداف و
وظایف U.I.A. در یکی از مدارک
کنفرانس می‌خوانیم:

"اتحادیه بین‌المللی
معماران در سال ۱۹۴۸ با این هدف

دکتر اکبر زدی

● هفدهمین کنفرانس بین‌المللی معماران
L'UNION INTERNATIONALE
DES ARCHITECTES

بنیان گذاشته شد که معماران کشورهای مختلف جهان را ، جدای از نژاد - دین و دیدگاههای نظری معمارانه و یا میزان توسعه یافتگی، در چهارچوب یک سازمان فراگیر مرکب از اتحادیه‌های ملی گردهم آورد . همه معمارانی که وابسته به یکی از سازمانهای ملی عضو اتحادیه هستند در اصل عضو اتحادیه بین المللی معماران محسوب میشوند و میتوانند از خدمات و امکانات آن بهره گیری کنند ."

اگر چه U.I.A. در ابتدا از بیست عضو اصلی تشکیل شده بود در حال حاضر مرکب از نمایندگان بیش از ۸۰ کشور است و ۹۰۰/۰۰۰ نفر عضو دارد . هدف و مأموریت این سازمان این است که در سطح بین المللی نماینده معماران و مشوق فعالیت‌های ایشان باشد . از میان سازمان‌هایی که U.I.A. را به رسمیت می‌شناسند میتوان از یونسکو نام برد .

اتحادیه همچنین ۹ گروه کاری دارد که شامل : مسکن ، بهداشت عمومی ، میراث فرهنگی آموزش و فضاهای فرهنگی ، ورزش ، اوقات فراغت و توریسم ، برنامه ریزی شهری و روستایی ، ساختمانهای اداری و فضاهای تجاری ، انرژی خورشیدی ، و ساختمان در مناطق گرمسیری میشود .

این گروه‌های کاری هر یک مستقلاً " سمینارها و کنفرانس‌هایی را برگزار میکنند و انتشارات خاص خود را دارند . هر سه سال یک بار U.I.A. کنفرانسی برگزار میکند که پذیرای معماران و نمایندگان رشته‌ها و تخصص‌های مربوط به معماری است . کنفرانس‌ها به صورت نوبتی و چرخشی در پنج منطقه وابسته به اتحادیه تشکیل میشوند و هر کنفرانس موضوعی معین دارد .

گردهمایی بعدی اتحادیه در سال ۱۹۹۳ در آمریکا خواهد بود . ریاست اتحادیه انتخابی است و راد هکنی (Rod Hackney) رئیس انستیتو سلطنتی معماران بریتانیا (RIBA) ریاست وقت اتحادیه بین المللی معماران را نیز به عهده داشت . ایران جزء معدود کشورهایی است که علی رغم بیش از پنجاه سال سابقه تربیت مهندسان معمار تاکنون به عضویت این اتحادیه در نیامده است و این موضوع جای تأمل دارد .

ساختمان محل برگزاری کنفرانس Palais des Congres de Montreal بنایی است مدرن که صرفاً جهت برپایی نمایشگاهها ، گردهماییها و کنفرانسها ساخته شده است .

ساختمان دارای چهار طبقه اصلی است که دو طبقه آن یکی اختصاص

به محل برگزاری نمایشگاه دارد و دیگری محل سالنهای سخنرانی است . سالنهای سخنرانی به نحوی طراحی شده‌اند که با جا به جا کردن پانلهایی به راحتی قابل ادغام یا تفکیک از یکدیگرند . کلیه امور اداری در این مرکز ، از جمله ثبت نام شرکت کنندگان ، اعلام برنامه‌ها و راهنماها ، با کامپیوتر انجام میگیرد . در بالای در ورودی هر سالن سخنرانی تلویزیونی نصب شده بود که اطلاعات مربوط به سخنرانی یا کوینده و ساعت شروع و ختم جلسه را نشان میداد .

اصلی ترین برنامه کنفرانس عبارت بود از ارائه مجموعه‌ای بالغ بر یکصد و ده سخنرانی که در قالب ۲۲ گروه طبقه بندی شده بود . در هر گروه روزانه پنج سخنرانی در صبح و دو سخنرانی بعدازظهر ارائه میشد . عناوین ۲۲ گروه مذکور بعضاً تکراری بودند . به عبارت دیگر متناسب با محتوی مقالات ارائه شده در هر گروه عنوانی برای آن برگزیده شده بود . از مهمترین عناوین گروهها میتوان به موارد زیر اشاره کرد :

۱- معماری و سیاست

۲- معماری و محیط

- ۳- معماری و جامعه
- ۴- معماری و سنت
- ۵- معماری و ارتباطات
- ۶- معماری و آموزش
- ۷- معماری و تکنولوژی
- ۸- معماری و راه‌های جدید
- ۹- معماری و کامپیوتر
- ۱۰- معماری و تکنولوژیهای نوین

موضوعات مقالات ارائه شده متعدد و متفرق بودند. به عنوان نمونه می‌توان از موارد زیر نام برد:

مردم، منابع و معماری قرن بیست و یکم - معماری و سیاست و سیاست‌مماران - مصالح ساختمانی و تکنولوژی مناسب ساخت برای کشورهای در حال توسعه - محیط، اضطراب و بهبود پس از عمل - چگونگی تاثیر ارزشهای فرهنگی و سنتها بر بهبود کیفیت طرح تجهیزات پزشکی و کاربرد کامپیوتر در طراحی معماری. علاوه بر سخنرانیهای مذکور طی سه جلسه جداگانه از ساعت ۵ الی ۷/۵ بعدازظهر نشست‌هایی تحت عنوان نقد آثار و کتابهای معماری تشکیل شد که استقبال از آنها چشمگیر بوده معمولاً بیش از پانصد نفر در این جلسات شرکت می‌کردند. در این جلسات جمعی از مشهورترین منتقدین

رشته معماری به بحث و گفتگو و بررسی آثار سه ساله گذشته، ابنیه، طرحها، کتب و مجلات پرداختند که از لحاظ محتوایی، جلسات بسیار آموزنده‌ای بود.

بطور کلی همانطور که می‌توان حدس زد در بین بیش از یکصد سخنرانی تعداد قابل ملاحظه‌ای حرفهای نه چندان تازه بودند و در عین حال در مواردی موضوعات و پروژههای مورد بحث کاملاً جدید و قابل توجه بودند. جالب است ذکر کنیم که هنوز در مورد رواج استفاده از کامپیوتر در دفاتر معماری و جایگزین کردن دست آزاد با ماشین بین حضار اختلاف نظر شدید وجود داشت و اکثراً مخالف چنین تغییری بودند.

علاوه بر سخنرانیهای مذکور برنامه‌های دیگری نیز بود. از جمله تجدید انتخابات هیئت مدیره اتحادیه بین المللی معماران و انتخاب سه نفر به عنوان بهترین معماران جهان در سه سال گذشته. جایزه نفر اول در این دوره به "چارلز کوریا" معمار هندی اختصاص یافت.

در حاشیه کنفرانس همچنین انتخاب نفرات برنده شرکت کننده در مسابقه معماری دانشجویی که از

قبل اعلام و از کشورهای مختلف بیش از یکصد گروه در آن شرکت کرده بودند نیز انجام گرفت. موضوع این مسابقه "خانه و فرهنگ" (HOUSE AND CULTURE) بود و بیست پروژه به برتر در بخشی از سالن نمایشگاه در معرض دید عموم قرار گرفته بود. از ایران سه گروه از دانشجویان دانشکده معماری دانشگاه شهید بهشتی در این مسابقه شرکت کرده بودند که متأسفانه رتبه‌ای نیاوردند. اما محتوی و ارائه پروژه‌های برگزیده به گونه‌ای بود که به نظرمی رسید دانشجویان ما به راحتی بتوانند با دانشجویان سایر کشورها رقابت کنند و باید ایشان را برای مسابقات بعدی تشویق و آماده نمود و کلاً این گونه فعالیتهای بین المللی را جدی تر تلقی کرد.

در نمایشگاه که با عنوان Destination Solution در سالنی با وسعت تقریبی دوهزار مترمربع تشکیل شده بود غرفه‌هایی به حدود دویست شرکت ساختمانی جهت عرضه محصولات و فعالیتهایشان اختصاص داده شده بود. در بین غرفه‌ها تعداد نسبتاً قابل ملاحظه‌ای مربوط به تولید سنگ مصنوعی بود که کاربرد اصلی آنها در نمای ساختمانها مخصوصاً آسمان

خراشها است. چند غرفه نیز به نمایش کارآیی نرم افزارهای جدیدی که در رابطه با طراحی معماری تولید شده اختصاص داشت. پیشرفته ترین آنها را شرکت امریکایی (APPLE MACINTOSH) ارائه کرده بود. پیشرفت چشمگیری که در این زمینه به دست آمده است استفاده از اجزاء و عناصر ساختمانی در طراحی به جای ترسیم خط است. برنامه‌های جدید به گونه‌ای است که حاوی عناصر ساختمانی مانند دیوار، در، پنجره، مبلمان و امثال آن است که هر کدام بسته به خواسته‌ی طراح می‌تواند تنوعی از ابعاد در اندازه‌ها و طرح‌ها و اشکال مختلف را داشته باشد. یکی از انواع پیشرفته‌ی این نرم افزارها قادر است پس از پایان طرح بلافاصله ریز کلیه‌ی مواد و مصالح اصلی ساختمانی بنا را نیز برآورد و ارائه کند و در صورتیکه قیمت‌های مربوط نیز به کامپیوتر داده شوند هزینه‌ی ساختمان را نیز همزمان برآورد کند تا در صورت لزوم در طرح اصلاحات لازم به عمل آید. رویهم رفته به نظر می‌رسید که هنوز هم کامپیوتر برای اینکه بطور جدی در دفاتر رایج بشود، راه نسبتاً طولانی در پیش دارد. در یک طرف همین نمایشگاه

بیش از ده شرکت انتشاراتی از جمله مؤسسات انتشاراتی وابسته به دانشگاهها کتب و نشریات جدید در زمینه‌ی معماری را جهت فروش عرضه کرده بودند. متأسفانه مجموعه‌ی کتابها و مجلات چندان چشمگیر نبود. در فرصت دیگری از کتابفروشی و موزه‌ی انجمن معماران کانادا در شهر مونترال دیدن کردم. برغم کوچک بودن کتابفروشی مجموعه‌ای کامل از تازه‌ترین کتابهای معماری و شهرسازی را یکجا در آن جمع آوری و به معماران عرضه می‌دارد. درکنار همین کتابفروشی موزه‌ای حاوی طرحها و نقشه‌های شهر مونترال و غیره وجود دارد. از جمله وقایع قابل ذکر در حاشیه‌ی کنفرانس نمایش فیلمهای معماری بود که به موازات جلسات ادامه پیدا می‌کرد. فیلمها اکثراً به زبان اصلی نمایش داده می‌شدند. در مجموع ۲۰ فیلم به نمایش درآمد. در زمره‌ی موضوعات مهم فیلمها می‌توان از فیلمهایی از فرانسه در معرفی "فرانک لویدرایت" "ماريو بوتا"، "لوکوربوزیه"، "کاثودی"، "تادائو آندو" و "نگاهی به بریتانیا" را نام برد. زبان جلسات معمولاً فرانسه یا انگلیسی بود و مطالب جلسات فرعی

به طور همزمان حداقل به این دو زبان ترجمه و با کوشی‌های مخصوص قابل استفاده بود. علاوه بر این دو زبان مباحث جلسات عمومی به دو زبان دیگر نیز شامل آلمانی و اسپانیولی نیز ترجمه و پخش می‌شدند. در اوقات فراغت تورهایی جهت بازدید از مناطق مختلف شهر پیش بینی شده بود. هزینه‌ی این تورها حداقل ۲۵ دلار برای دو ساعت گردش بود که ما فقط توانستیم در یکی از آنها شرکت کرده و ضمن بازدید از نقاط دیدنی شهر از جمله استادیوم المپیک با تاریخچه شهر آشنا شویم. شهر مونترال در دامنه‌ی کوه واقع شده و تا لبه رودخانه در دشت کشیده می‌شود. در بخشهای مرتفع با حال و هوای کوهپایه، ویلاها و خانه‌های گران قیمت با تراکم نسبتاً پایین قرار گرفته‌اند. یک بافت سه، چهار طبقه بخش عمده‌ی شهر را پوشانده است. در بعضی از بخشها محلات و خیابانهایی با نام اقلیتهای ملی مختلف شناخته می‌شوند. مثلاً "یونانیها برای خود محله‌ای دارند و عربها در گوشه‌ی دیگری از شهر متمرکزند. در مرکز این مجموعه یک بافت شطرنجی وجود دارد که مجموعه‌ای از آسمانخراشها را در خود

خبرها

جای داده است . غالباً طبقه زیرین این آسمانخراشها اختصاص به مراکز خرید دارد و از زیرزمین به یکدیگر مربوطند . در حقیقت این مجموعه شهر زیرزمینی مونترال را شکل می‌دهند . در کنار دیگر عللی که وجود شهر زیرزمینی را توجیه می‌کند باید به سرمای طولانی و شدید شهر ، که گاه تا چهل درجه زیر صفر می‌رسد اشاره کرد .

در فرصتهای کوتاهی که پیش آمد از کتابخانه دانشگاه انگلیسی مک کیل و دانشکده معماری آن دیدن کردم . آقای پروفیسور کوو (COVO) دانشیار دانشکده مذکور در غیاب رئیس دانشکده راهنمای اینجانب بودند . خوشبختانه نمایشگاهی از نمونه‌هایی از پروژه‌های دانشجویی برپا شده بود که بررسی آنها می‌توانست برداشت مجملی از کیفیت آموزشی دانشکده را میسر سازد . در مجموع استنباط اینجانب این بود که از لحاظ علمی سطح دانشجویان دانشکده‌های ایران به راحتی قابل مقایسه با مدارس از قبیل مک کیل است .

در پایان باید اشاره کنم که هزینه این سفر توسط دانشگاه بین الملل اسلامی در ایران تأمین شده بود . دانشکده معماری دانشگاه

مذکور با همکاری دانشکده معماری دانشگاه شهید بهشتی راه اندازی شده است . از نظر هزینه مسکن هتلهای معمولی حدود هشتاد دلار در روز کرایه می‌گیرند که با اضافه کردن هزینه رفت و آمد و خورد و خوراک هزینه سفر بالغ بر روزی یکصد دلار می‌شود . خوشبختانه ما موفق شدیم از خوابگاه دانشگاه مونترال استفاده کنیم که نرخ آنها برای مراجعین معمولی سی دلار و دانشجویان حدود نصف این قیمت است . البته این اتاقها ، دانشجویی و فاقد سرویسهای خصوصی بود . جای آن دارد که حضور در این قبیل مجامع از سوی دانشکده‌های معماری و سازمانها و نهادهای دولتی جدی‌تر گرفته شود . دیر یا زود باید در مورد تشویق و تشکیل نمایندگیهای سازمانها و اتحادیه‌های بین‌المللی از قبیل ایکوموس ICOMOS و U.I.A. نیز سیاست مناسب تعیین شود .

● سمینار ملی نگهداری ، بهسازی ، مرمت و تعمیر ساختمانها -

اولین سمینار ملی نگهداری ، بهسازی ، مرمت و تعمیر ساختمانها طی روزهای چهارم و پنجم اسفندماه از سوی مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن در تالار علامه امینی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران برگزار شد . هدف از برگزاری این سمینار تحقیق در زمینه اهمیت مسئله تعمیر و نگهداری ساختمان به عنوان اثر فرهنگی بود . در این سمینار ضمن ارائه ۱۸ مقاله تخصصی در زمینه اهمیت پرداخت به مسئله مرمت و بهسازی آثار فرهنگی و باستانی و همچنین نقش تکنولوژی مدرن در این مورد بررسی شد .

● کنفرانس بین المللی بازسازی-مناطق جنگزده -

... زمین لرزه های ایران
... و مهندسی زلزله

دومین کنفرانس بین المللی بازسازی مناطق جنگزده از ۱۵ دی ماه به مدت یک هفته با شرکت جمعی از متخصصان و استادان داخلی و کارشناسانی از بیست و دو کشور اروپائی، آمریکائی و آسیائی به همت ستاد بازسازی و خوسازی مناطق جنگزده در تالار فردوسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران با نگرش به مسئله بازسازی مناطق آسیب دیده از جنگ تحمیلی و تبادل نظر و بررسی راه حل های موجود برگزار شد. در این کنفرانس ضمن ارائه ۲۲ مقاله در جلسات عمومی و تشکیل کمیته های فنی مباحث تخصصی در زمینه های برنامه ریزی، طراحی شهری و معماری، زیر ساختها و تکنولوژی ساخت و جنبه های اقتصادی

انسانی و محیطی بازسازی ارائه و مورد بحث و بررسی واقع شدند. شرکت کنندگان به مدت چهار روز از نقاط بمباران و تخریب شده شهرهای اصفهان، آبادان، خرمشهر، سوسنگرد و دزفول و روستاهای اطراف آن بازدید کردند و روند بازسازی را مورد ارزیابی قرار دادند.

کنفرانس صبح روز ۲۲ دی ماه پس از ارائه نظرات و نتایج کمیته های فنی طی قطعنامه ای ضمن ارائه چند پیشنهاد به کار خود پایان داد. در این قطعنامه بر تشکیل مرکز مطالعات بازسازی در جمهوری اسلامی ایران و همچنین برگزاری کنفرانس بین المللی معماری اسلامی جهت تحقیق در این زمینه تاکید شد.

خطرات ناشی از زلزله، خاک و شالوده اندر کنش خاک و سازه و همچنین لرزه زمین ساخت و لرزه خیزی بودند. با توجه به لزوم همکاری بین المللی در سطح منطقه جهت کاهش خطرات زلزله جهت بحث پیرامون نتایج تحقیقات در زمینه زلزله اخیر و همچنین به منظور آشنائی بیشتر و ارتقاء روابط آموزشی و پژوهشی میان مؤسسه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله در ایران و مؤسسات مشابه در منطقه دو سمینار یک روزه طی روزهای نهم و دهم فروردین ماه برگزار شدند.

مؤسسه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی و با همکاری سازمان جهانی یونسکو در هتل استقلال تهران برگزار شد. هدف از برگزاری این کنفرانس ایجاد ارتباط میان دانشمندان، محققان و متخصصان زلزله به منظور بحث و تبادل نظر و گزارش آخرین پیشرفتهای در زمینه های گوناگون علوم مهندسی زلزله بود. مباحث علمی کنفرانس با توجه به وقوع زلزله اخیر شمال ایران شامل ایمنی، برنامه ریزی و کاهش

● کنفرانس بین المللی

زلزله شناسی

و مهندسی زلزله

First International Conference
on Seismology and
Earthquake Engineering

اولین کنفرانس بین المللی
زلزله شناسی و مهندسی زلزله طی
روزهای ۶-۸ خرداد ماه ۱۳۷۰ از سوی

● بازگشائی ساختمان جدید دانشکده معماری و شهرسازی

دانشگاه شهید بهشتی

ساختمان جدید دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی صبح روز یکشنبه ۲۱ اسفند ۱۳۶۹ طی مراسمی با حضور آقای دکتر هادی ندیمی ریاست دانشگاه شهید بهشتی و جمعی از استادان و دانشجویان توسط آقای دکتر زرگر رئیس دانشکده افتتاح شد. دانشکده معماری و شهرسازی که در سال ۱۳۳۸ با پذیرش ۱۳۰ دانشجو در ساختمان کوچکی شروع به فعالیت کرد در سال ۱۳۳۹ با احداث بنای

فعلی دانشکده به مساحت ۵۶۹۱ متر مربع به این مکان انتقال یافت. بعداً به منظور تأمین کمبود فضاهای آموزشی و با توجه به برنامه ریزی جهت پذیرش دانشجو در رشته‌های برنامه ریزی شهری، طرح توسعه دانشکده با مشخصات زیر طراحی و از سال ۱۳۶۴ عملیات ساختمان آغاز گردید. ساختمان جدید همزمان با میلاد مسعود حضرت قائم (عج) و آغاز نیمسال تحصیلی جدید آماده بهره برداری شد.

جدول خلاصه مشخصات کالبدی در ساختمان جدید و قدیم

مشخصات	ساختمان قدیم	ساختمان جدید	جمع
تعداد	۸۵	۳۹	۱۲۴
فضا	۶۸	۳۲	۱۰۰
مترمربع	۵۶۹۱	۲۷۹۷	۸۴۸۸
مساحت	۶۷	۳۳	۱۰۰

● انتخاب ریاست سازمان میراث فرهنگی

در پی مسافرت آقای مهندس حجت به خارج از کشور جهت ادامه تحصیل آقای دکتر اکبر زرگر متخصص در امور بازسازی مناطق آسیب دیده

و ریاست دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی با حفظ سمت به ریاست سازمان میراث فرهنگی کل کشور انتخاب شدند.

افتتاح دانشکده معماری

و شهرسازی دانشگاه یزد

ساختمان دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه یزد در روز اول اسفند ۱۳۶۹ طی مراسمی با حضور آقای دکتر معین وزیر فرهنگ و آموزش عالی و جمعی از مسئولان استان یزد افتتاح شد و رسماً مورد بهره برداری قرار گرفت. این بنا که از طرف خانواده محترم و فرهنگی رسولیان در تاریخ ۱۰ / ۸ / ۶۹ به رسم وقف جهت بهره برداری آموزشی و فرهنگی در اختیار دانشگاه یزد قرار گرفت بلافاصله پس از شروع عملیات مرمتی جهت بهره برداری بصورت دانشکده معماری تجهیز گردید و همزمان با میلاد مسعود امام حسین (ع) افتتاح شد.

خانه مرحوم حاج میرزا کاظم رسولیان در تاریخ ۱۲۸۳ هجری شمسی در محله سهل بن علی از محلات قدیمی یزد و در مجاورت بناها و مجموعه‌های معماری ارزشمندی چون مسجد و میدان امیر چخماق، مدرسه خان، مدرسه شفیه، مسجد ملا اسماعیل، مسجد، بازار و میدان خان و همچنین بقعه سهل بن علی و خانه‌های ارزشمندی چون بیت آیت الله شهید صدوقی با مساحتی بالغ بر ۱۳۴۰ متر مربع و زیر بنای ۱۹۰۰ متر مربع توسط مرحوم استاد محمد حسین محمد رحیم ساخته شد.

● سومین کارگاه بازسازی مناطق مسکونی جنگزده

یورک ۲۲ - ۲۴ ژوئیه ۱۹۹۱

انستیتو مطالعات پیشرفته معماری

دانشگاه یورک ، انگلستان

The Third York Workshop on Settlement Reconstruction Post-War

22-24 July 1991

Institute of Advanced Architectural Studies,
University of York, UK.

همجواری این بنا با مجموعه‌های یاد شده که هر کدام به تنهایی می‌توانند محل رجوع علاقمندان و پژوهشگران معماری و شهرسازی ایران از دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور باشد بر روند فعالیت آموزشی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه یزد بی‌تاثیر نخواهد بود .

● سمینار ملاحظات محیط زیست در بازسازی و توسعه کشور

اولین سمینار ملاحظات محیط زیست در بازسازی و توسعه کشور از طرف سازمان حفاظت محیط زیست و مرکز برنامه ریزی توسعه سازمان ملل متحد (UNDP) طی روزهای ۱۲-۱۴ اسفند ماه با شرکت جمعی از متخصصان داخلی و خارجی در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران برگزار شد . زمینه‌های علمی مورد بحث در این سمینار شامل ضرورت شناخت محیط زیست به عنوان عامل زیر بنایی جهت توسعه ، اثرات جنگ تحمیلی بر محیط زیست در مناطق جنگزده - همچنین کاربرد ملاحظات زیست محیطی در بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده و جنگ زده بود . همچنین ارزیابی اثرات زیست محیطی در برنامه‌های توسعه کشور و نقش سازمان محیط زیست در این راستا مورد بحث و بررسی قرار گرفت . این سمینار با ارائه قطعنامه‌ای به کار خود پایان داد .

بازسازی مناطق جنگزده به عنوان یک امر اصولی پس از اتمام هرگونه درگیری منطقه‌ای مورد بررسی قرار می‌گیرد . اولین کارگاه بازسازی مناطق مسکونی جنگزده در ماه مه ۱۹۸۸ ، در پی اعلام آمادگی شوروی جهت خارج ساختن نیروهای نظامی خود از افغانستان و برقراری وضعیت عادی و بازگشت آرامش نسبی در سریلانکا برگزار شد . دومین کارگاه نیز یک سال بعد در ماه مه اندکی پس از اعلام آتش بس در جنگ ایران و عراق برگزار شد . سومین کارگاه بازسازی مناطق جنگزده در پی تجاوز عراق به کویت و اعزام نیروهای سازمان ملل به

منطقه خلیج فارس برگزار شده است . کمیته برگزاری این کارگاه با انتخاب مباحثی در قالب بازسازی مناطق مسکونی ، همکاریهای منطقه‌ای در بازسازی ، امکان مشارکت کشورهای خارجی در بازسازی منطقه‌ای و توجه به مشکلات ناشی از آن ، همچنین توجه به ابعاد اجتماعی و فرهنگی در بازسازی مجتمعهای زیستی و در نهایت بررسی روشهای همکاری طراحان محیط در جهت جلوگیری از بروز جنگ ، اقدام به برگزاری این کارگاه نمود . در این راستا کمیته مزبور از متخصصان امر برای همکاری در پیشبرد مطالعات انجام شده در این انستیتو دعوت به همکاری کرد .

نهمین مسابقه ريبا

انجمن سلطنتی معماران بریتانیا (ریبا) با همکاری CHARTHAM PAPERS و آکادمی سلطنتی هنر نهمین مسابقه بین المللی دانشجویان در سال ۱۹۹۱ را برگزار کرد. موضوع این مسابقه طراحی فضای مونومنتال به صورت نقطه عطفی نظیر PLACE DE LA CONCORDE در شهر پاریس بود. هدف از انتخاب این موضوع بررسی توانایی های دانشجویان در طراحی فضائی منحصر به فرد که با توجه به ساختار هنری استوار خود بتواند بر محیط اطراف تاثیر گذارد بود. نتایج مسابقه در روز ۲۱ ماه مه امسال طی برگزاری مراسم ویژه ای همزمان با برپائی نمایشگاهی از کارهای برگزیده در محل آکادمی سلطنتی هنر از طرف این انجمن اعلام و در ویژه نامه ای منتشر شدند.

● دومین سمینار صنعتی مدیریت محیط زیست

بررسی آلودگی محیط زیست، که از جمله مسائل و مشکلات امروزی همه کشورهاست، از مدتها قبل در دستور کار کمیسیونهای مختلف اتاق بازرگانی بین المللی بوده است و هم اکنون در دستور کار کمیسیون بیمه و صنعت قرار دارد تا روشهای پیشگیری و پیش بینیهای لازم را جهت کاهش آلودگی محیط زیست انجام دهد. از اینرو اتاق بازرگانی بین الملل دومین سمینار صنعتی خود را به مدیریت محیط زیست اختصاص داد. در این سمینار که با همکاری مؤسسه برنامه ریزی محیط زیست سازمان ملل طی ۱۰-۱۲ آوریل ۱۹۹۱ در شهر رتردام هلند برگزار گردید مباحث در زمینه های مدیریت محیط زیست، فعالیتهای کوچک و متوسط، توسعه شهری و سیاستهای حفاظتی،

WICEM II

**Second
World Industry
Conference on
Environmental
Management**

Rotterdam, 10-12 April 1991

Organized by the

International Chamber of Commerce
in cooperation with the
United Nations Environment Programme

روشهای برخورد کیفی با مدیریت محیط زیست و همچنین برنامه های حفاظتی با ضمانتهای اجرایی ارائه شد.

are two chahar tagies on the two sides of the Ivan and another two at both ends of the facade . As result , we come across three concepts . First , the hight of this facade appears to be the same as that of the courts south facade , which simplifies the composition. Second, due to the presence of the Chahar tagies a set back space is created in the center of the two facades of the ivan making both facades more attractive and acting as two induvidual courts for the back loggia in the upper story. Third , the presence of the symetrical Chahar tagies on the sides of the ivan makes the facade more significant and renounces it as an important element .

The court's west facade is similar to that of the east , except for the fact that due to land limitations the second story rear loggias have been excluded . Hence , by repeating the form of the keep the building symetrical .

The last facade which lies on the northern end of the facade on the back wall , the court is only one story high so as to allow the tombs ' dome to be visible from the mosque,s court . Meanwhile the massing of the east and west facades at their northern finishing points seems to complete the architecture of the court and therefore , the low height of the north facade dose not affect the totality of the court's complsition at all .

Some of the mosques other unique features are ; the large northern shabistan' with a special vaulting in the center the 'Mehrab which is lower that level of the Gunbad khaneh and the eastern portal entrance with a large 'Jelo Khan '. The mosque's tile decorations appears to be unfinished as an old scaffolding still remains inside the Gunbad khaneh' and the main 'Ivan' and facade are yet to decorated .

1. For Further information refer to :

- *Mohammaed Mehdi ibn Mohammed Reza Al-Isfahani ' Nesfe Jahan fe -Tarief Isfahan'* ; Correction and footnote by Manouchehr Setodeh , Second printing , Tehran , " Amir-Kabir Publishing Co." 1368.
- Abbas Behshtian , A section of *Ganjineh Asar Melli* , Isfahan , " Anjomen Asar Melli Isfahan Publications" , 1343.
- Lotfollah Honarfar, *Ganineh Asar Tarikhi Isfahan* ; Second edition , Isfahan , 1350.
- Abol- Gasem Rafie Mehrabadi , *Asar Melli Isfahan* , " Anjoman Asar Melli Tehran " , 1352.

- 2- The same style can be seen in the ' Rokno al- molk' mosque in Isfahan . This notable building is also from the Gajarieh period.
- 3- similar facades can be seen in the Seied mosque in Isfahan .

Gunbad Khaneh,Domed Sanctuary

Mihrab: Point in the mosque indicating

The directon towards Mecca.

Chahar tagh : Four vaulted space

Ivan : portico

Shabistan : Place for Prayer during

Inclement Weather.

Jelo Khan : A large set back

Sahn : Courtyard

Hojreh : Resting chamber

A complete translation of the article is presented.

An Architectural Heritage

Coming up under this title in every issue of " SOFFEH " , is the result of a hard work by students in the course on the Introduction to the Islamic Art & Architecture . An excersise of this course is a complete documentation of a building from the Iranian Islamic period . The purpose of the documentation is bringing the students in direct contact with the buildings from the past and drawing attention to its spaces and details . In other words it is to make an acquaintance with traditional architecture.

The selected building in this issue is a mosque in the city of Isfahan ; a fine example from the ' Gajarieh ' period .The mosque, however, is less known in the books and articles written on Iranian architecture.

The building is composed of a mosque school , and a tomb , making a complete complex . From the designing point of view, this building is smaller than the notable ' Seied mosque in Isfahan, which is of the same period .

This documentation has been fulfilled by Miss S.Abrishamkar, Mr. A. Allahverdie, H. Mqhammad , A. Hejab and J. sharifie under the direction of Mr Hadj-Ghasemy, M.Arch in the academic year 1364 (1985).

The 'Rahieem Khan' mosque is located between the 'Mahalleh no' and ' Darb Koshk ' area of Isfahan . According to historical documents it was founded by ' Mir Seied Hassan , Mojtahed Isfahany' who passed away in 1273 H.G. (1849 A.D). The mosque was completed after his death by 'Mohammad Rahieem Khan Biglar beigie' and his brothers. The mosque's existing foundation stone dates back to 1290-1304 H.G. (1867-1881 A.D). The eastern portal was constructed in 1301 and the south Ivan and the Mehrab in 1304 H.G.(1878 A.D) .

This building is located on an irregular and elongated lot . This irregularety , however, is not felt inside, as all the inner spaces have an orderly pattern .

The mosque has three side entrances , a large court , three Ivans , a Gunbad Khaneh with two small side Shabistans , a main' shabistan ' a domed tomb with a seperate small court , a Vosou Kaneh a few Hojreh's' and few other spaces.

The mosque's unique feature is the interesting composition of the domed space with its side " shabistans " . This type of composition , innovated in this Period ; makes large covered spaces by replacing stone columns similar to that of the shabistan ; instead of thick side bearing wall under the Gunbad khaneh . This would therefore , by adding the space of the Gunbad khaneh to the side shabistans bring together the three instead large spaces in to one . Here by using stone coloumns in stead thicker brick counterparts continuity is emphasised and a large uniform space is created .

Another of the mosque's unique features is in the courts east and west facades and thier composition with the south facade . On the right hand side of the court , the ivan , which is in the center of the facade , rises above the two stories at its sides . In the lower story similar arches are repeated having different amounts of space behined them . In the upper story there

■ Islamic Art
Behzad Molavi , M. Arch.

A short and explicit comparison of Islamic arts shows that the creation of artistic works are generally based upon similar traditional methods. As literature and poetry are based upon "prose" and musical melodies are created by "harmonies" ; fine arts are created through the practice of different patterns just as lattice works have acquired a typical geometric design . Therefore it is not highly improbable to notice a certain method in the process of the design of Islamic architecture .

The aim of this article, which has been based upon the thesis of the author , is an examination of the different methods practiced in the Islamic architectural design and a search for the recognition of a style , which through the presented evidence has been based upon geometrical patterns.

* Behzad Molavi , The style of geometrical design patterns in the Islamic era of Iranian architecture . A thesis submitted for the degree of Master of Architecture . Faculty of Architecture & Urban Planning , Shahid Beheshti University , 1990.

■ Commemoration of
Hassan Fathy.
Amin Sadeghi.

A descriptive commemoration of the professional life of Hassan Fathy .

■ Book Review.

■ Report of the
XVII U.I.A conference.
Dr. Akbar Zargar.

■ News

■ Structural Education

Dr. Parviz Vaziri

In the process of designing a building , the architect , in his mind , lifts thousands of tons of building material of the ground and into the air and then by designing special "Internal force channels " transfers it's weight back to the ground . As this task has to be undertaken several times and also with considerable speed before the architect achieves his desired goal, designing these channels should be based upon historical examples and mans natural intuition and not upon formulae which are not only long and complicated but also very time consuming . With respect to such reasons , structural education at the Faculty of Arehitecture should be different from that of other faculties of Engineering and Technology.

**■ Time -Table for the
Need of Sunshine & shade.**

Dr. Mahmood Razjouyan

Today the making of Architecture in congruence with climatical conditions has become convenient due to the general standards in practice. Therefore decision making in the process of site selection , landscape design and building orientation , not forgetting the design of the volume and the outer surface of the building , has become an easy task.

It must be noted, however, that such standards could never be acheived with out information regarding the cold and hot periods of the location.

The present article which consists of a time-table of the hot hours of the day in need of shade and cold hours which require sunshine , in 43 different cities of Iran , has been based upon the results of a research programme submitted to the Shahid Beheshti University .

**■ An Architectural
Heritage :**

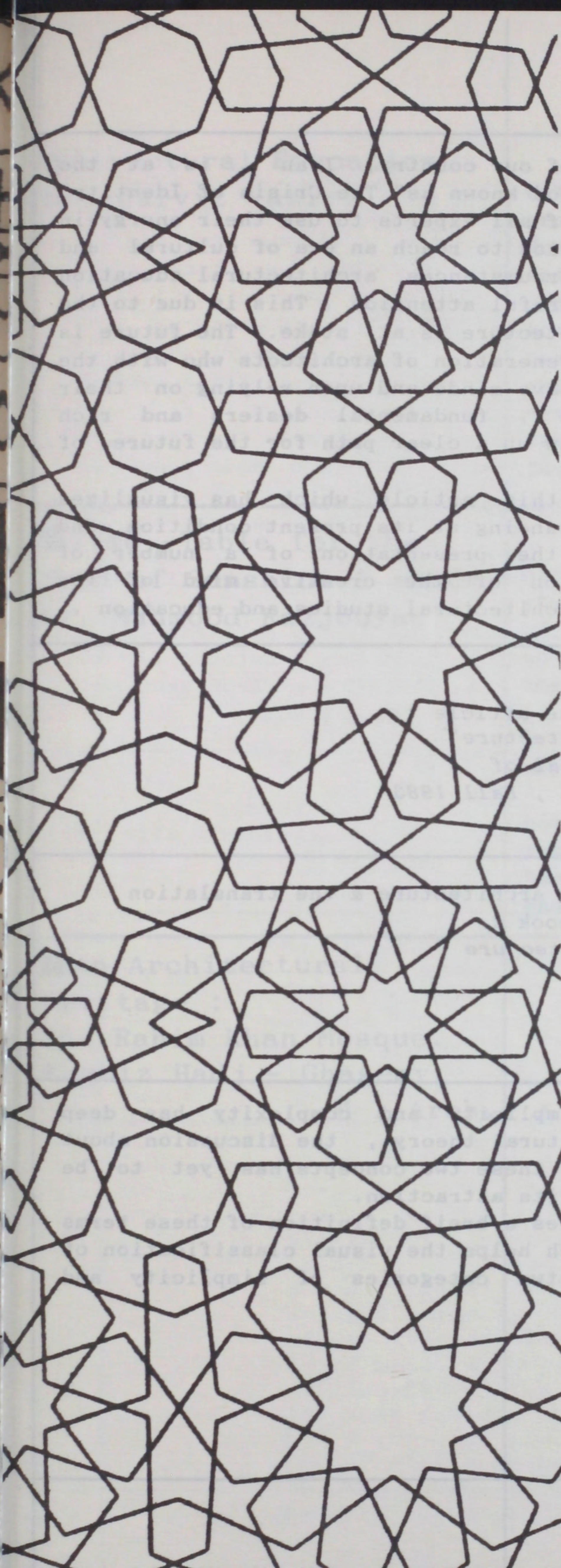
The Rahim Khan Mosque.

Kambiz Hadj - Ghasemy

M . Arch.

A complete translation of the article is presented.

■ An Introduction to Architectural Education Dr. Hadi Nadimi.	The architectural body of our country, Iran , is at the moment passing through a period known as" The Crisis of Identity" Therefore it is the task of all experts to use their energy in the swift passage of this period to reach an era of cultural and self identity. In such circumstances architectural education requires more thorough and careful attention . This is due to the fact that the future of architecture is at stake. The future is in the hands of a younger generation of architects who with the acute training of their creative minds and upon relying on their cultural and moral beliefs , fundamental desiers and rich architectural inheritance draw up a clear path for the future of architectural design . The main concept of this article which has visualized architectural education by glancing at its present condition and its related models is the presentation of a number of propositions in the activation of the creative mind of the students as a liner aim in architectural studies and education .
■ Making Architecture , Doing Design . Translated by Ladan Etezadi , M. Arch.	A translation & summery of the article : " Making Design , Doing Architecture" Gabriella Goldschmitt , Journal of Architectural Education , USA , Fall 1983
■ The failure of Modern Architecture . Translated by Hamid Reza Farzanyar M.Arch.	A critical analysis of modern architecture & the translation of the final chapter of the book : " The Failure of Modern Architecture "
■ Simplicity & complexity in Design Dr. Jahanshah Pakzad	Although the topic of simplicity and complexity has deep roots in the field of achitectural theory , the discussion about the actual characteristics of these two concepts has yet to be concluded and has still kept its attraction. The present article gives a breif definition of these terms and introduces a system which helps the visual classification of all design pattern in the two categories of simplicity and complexity.

SOFFEH

Architectural Science & Research

School of Architecture & Urban Planning

Shahid Beheshti University

Evin - Tehran

Vol I, No 2 , August 1991

Director : Dr. Akbar Zargar

Editor-in- Chief: Dr. Mahmood Razjouyan

Executive editor (Persian Section): Hamid-Reza Farzanyar, M.Arch

English Section : Bahman Adibzadeh, M.Arch - Amin Sadeghi - Ilona
Haghshenas

Graphic design : Farzad Azimi

Public Relations: Zand Harirchi

Type- Setting : Mojgan Rostami - Maryam Khorasani